

Trenger vi alkohol på alle arenaer?

Ragnhild Kaski, generalsekretær i Av-og-til

Fagdager om alkoholloven, 28. oktober 2025

Trygge og alkoholfrie arenaer

- Om Av-og-til og alkovett
- Hvorfor alkoholfrie arenaer?
- Hvilke deler av samfunnet kan (og bør) være alkoholfrie?
- Hvilke trender ser vi?
- Hvordan kan kommunen jobbe med alkoholførebygging?

”

Av-og-til er en ideell organisasjon som arbeider for alkovett i situasjoner der alkohol utgjør en risiko for en selv eller kan være til skade eller ulempe for andre, samt bidra til å redusere totalforbruket av alkohol.

Av-og-tils formål

Hva gjør vi?

- Finansiert av Helsedirektoratet, paraply med medlemsorganisasjoner
- Kampanjer og holdningsskapende arbeid – øke kunnskapen i befolkningen
- Du kan se oss i media, i sosiale medier, i bybildet – og på helsestasjonen
- Av-og-tils kommunesamarbeid: Ressurser til kommunene. 69 kommuner er med og nesten 1,3 millioner nordmenn bor i en Av-og-til-kommune.
- Samarbeid er helt sentralt for å nå våre mål
- Du skal møte budskapet gjentatte ganger over tid – det er det som fungerer

A dark, moody photograph of a person's hand holding a glass, with the word 'Alkovett' overlaid in white text.

Alkovett

Visste du at...

- **32 prosent av 15–16-åring**er oppga å ha drukket alkohol siste 30 dager i 2024? Opp fra 26 prosent i 2019. Ungdom og alkohol kan være en farlig kombinasjon.
- **14.000 kjøreturer** gjennomføres i alkoholrus hver eneste dag?
- **2 av 10 nordmenn** drikker på en måte som kan skade en selv eller andre?
- Alkohol øker risikoen for mer enn **200 sykdommer**? Blant dem er flere typer kreft, hjerteproblemer, demens, angst og depresjon.

A person wearing a light blue button-down shirt is sitting at a desk, using a black calculator. The desk is covered with various financial documents, including a pie chart, a bar chart, and a line graph. A silver laptop and a white mug are also visible on the desk. The background is a solid teal color.

Og det har også en prislapp

13 milliarder
i sykefravær og
reduisert
produktivitet

77 milliarder
i tapt helse og
livskvalitet

4 milliarder
til ressursbruk i
andre sektorer

7 milliarder
til kostnader i
helse- og
omsorgstjenesten

Regulering eller holdninger?

Totalkonsumteorien forteller oss at når de som drikker *noe* drikker mindre, vil også de som drikker mye drikke mindre.

Derfor er det et mål å holde det totale konsumet i samfunnet nede, fordi det totale alkoholforbruket i en befolkning er nært knyttet til nivået av alkoholrelaterte skader.

Forebyggingsparadokset sier at størst effekt får vi med brede tiltak som treffer største delen av befolkningen

De mest alvorlige skadene er oftest forbundet med stordrikkere, men det største antallet skader skjer blant den langt større gruppen av mennesker som drikker moderat.

For å oppnå en reell nedgang i alkoholskader må derfor forebygging rettes mot hele befolkningen.

Alkoholfrie arenaer

Oslo åpner opp: Bobler hos frisøren, øl i bokhandelen og vin i klesbutikken

I Oslo trenger du ikke lenger være serveringssted for å søke om å få skjenke alkohol.

[Mariel Nkechi Sand Nwosu](#)

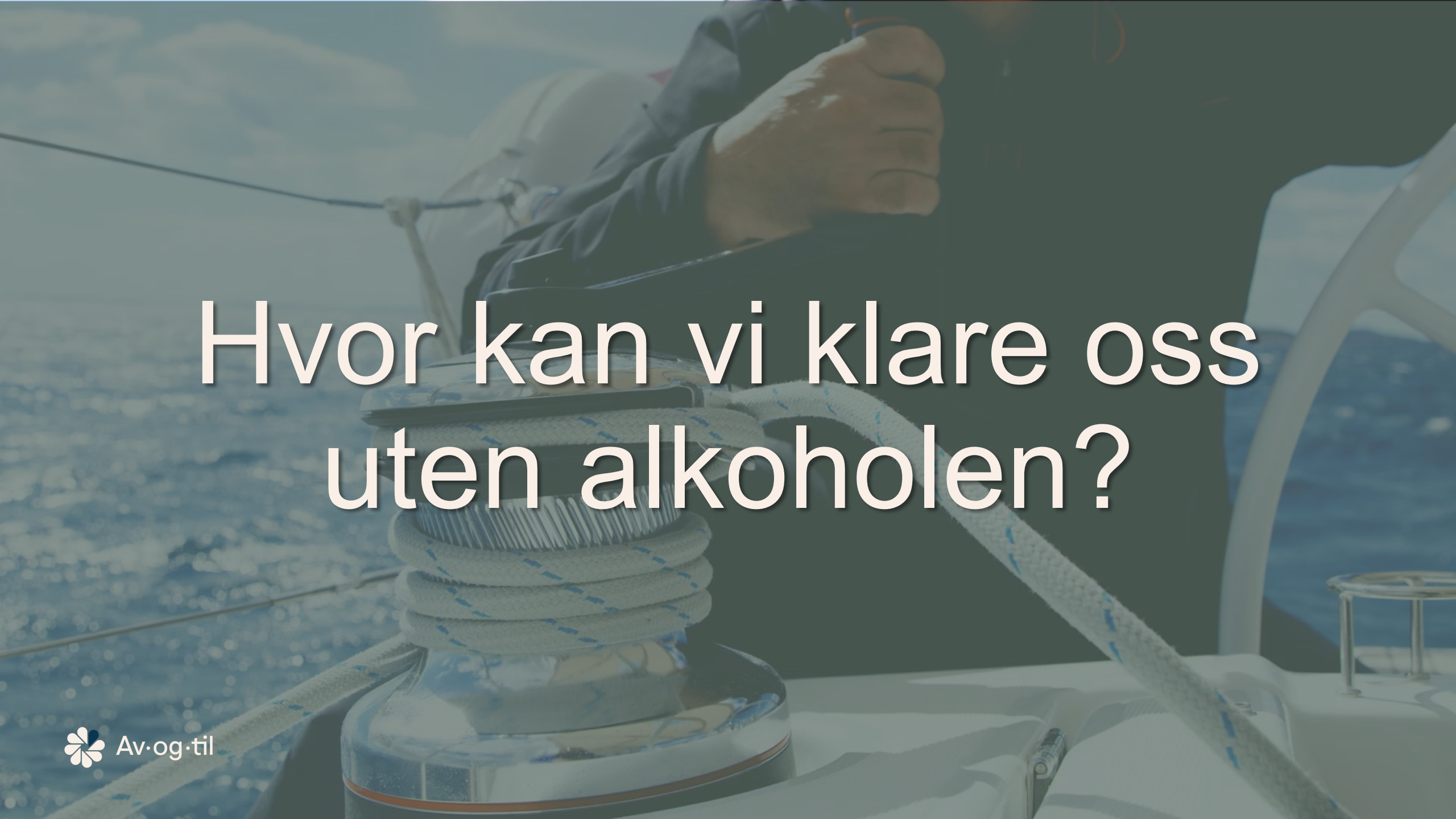
Journalist

[Olav Juven](#)

Journalist

Vi rapporterer fra Oslo

Publisert 14. feb. kl. 19:57

A person wearing a dark jacket is pulling a thick white rope with blue markings through a pulley system on a boat. The background shows the blue ocean and a cloudy sky. The text "Hvor kan vi klare oss uten alkoholen?" is overlaid in white.

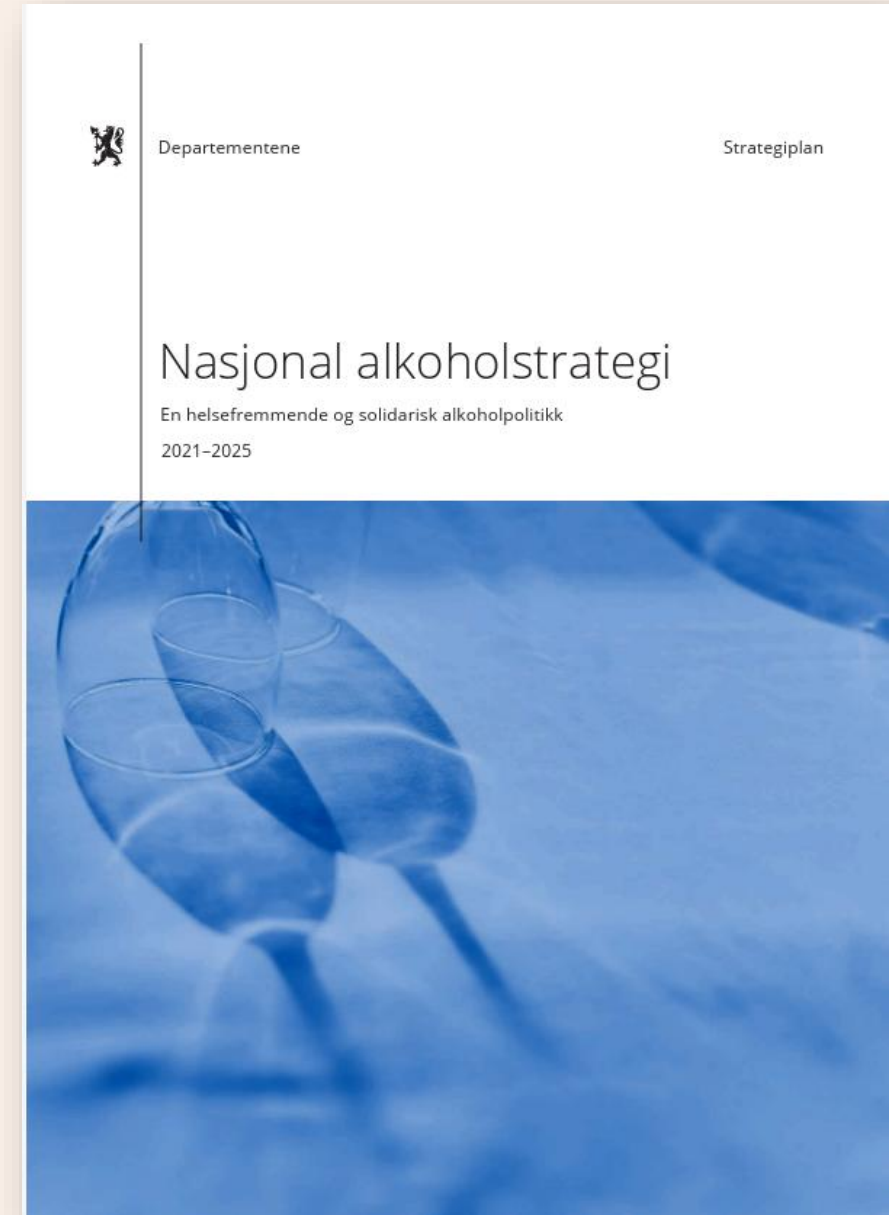
Hvor kan vi klare oss uten alkoholen?

Fra nasjonal alkoholstrategi

Vedtatt under Solberg-regjeringen, og videreført av Støre-regjeringen

20% reduksjon i skadelig bruk av alkohol innen 2030, målt mot 2010.

Fremme alkoholfrie arenaer er et av tiltakene.

Fra nasjonal alkoholstrategi

Regjeringen vil

1. videreføre hovedlinjene i alkoholpolitikken
2. understøtte alkoholforebygging i kommunene
3. forsterke tidlig innsats mot skadelig alkoholbruk
4. fremme alkoholfrie arenaer i samarbeid med frivilligheten, idretten, skolen og arbeidslivets parter
5. styrke kunnskapen og kompetansen om alkohol
6. prioritere forskning på sykdomsutvikling og skader knyttet til alkohol

Idrett og annen fritid

Regjeringen vil

- bidra til å opprettholde idretten som en alkoholfri sone for barn og unge
- arbeide for at alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, skal ha mulighet til å delta jevnlig i minst én organisert fritidsaktivitet sammen med andre

Utdanning

Regjeringen vil

- legge til rette for rusundervisning i skolen gjennom det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring
- oppdatere støttmateriell for rusmiddelforebyggende arbeid i skolen i tråd med læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 som ble tatt i bruk i skolen fra høsten 2020
- invitere til et rådslag om rusmiddelforebyggende arbeid i tilknytning til russefeiring og fadderukene

Arbeidslivet

Regjeringen vil

- invitere arbeidslivets parter til et toppmøte om rus og arbeidsliv
- fortsatt støtte opp under Akan-modellen i norsk arbeidsliv

Alkoholfrie arenaer for barn og unge

Alkoholfrie arenaer der barn og unge ferdes

- Voksne har veldig mange anledninger og arenaer hvor vi kan drikke alkohol
- Noen må også være en stemme for barna
- Hvor ferdes barn og unge?
- Handler både om de 90.000 barna som vokser opp med en mamma eller pappa som drikker for mye, men også om å vise at vi kan kose oss uten alkohol og med barna i sentrum

A man with short brown hair and glasses, wearing a black high-collared coat, stands in front of a house at dusk. He is looking off to the right. The house has a white gabled roof, a teal door, and windows with warm interior lights. Norwegian flags are visible on the porch.

Min mor sa til meg at jeg var et uhell på
et nachspiel i London.

Frihet til å drikke
kontra friheten fra...

● ALKOHOL, 17. MAI-FEIRING

15. mai 2024 kl. 07:40

For mye alkohol på 17. mai

I en undersøkelse som Respons Analyse har gjennomført for alkovettorganisasjonen Av-og-til, svarer 51 prosent at alkoholen tar for mye plass på nasjonaldagen.

– Det er et paradoks at barnas dag har blitt den dagen hvor mange drikker alkohol fra morgen til kveld. Undersøkelsen viser at mange synes dagen har blitt for alkoholmarinert, sier generalsekretær Ragnhild Kaski i Av-og-til.

(NTB)

Buskerud Snakk med oss TV Radio Podkast Tips oss!

Fyll og bråk preget 17. mai: – Vi må ta en skikkelig prat

Det ble travelt for politiet på nasjonaldagen. Ragnhild Kaski i alkovettorganisasjonen Av-og-til sier det er synd med alle episodene knyttet til fyll.

[Henning Rønhovde](#)
Journalist

Kilde: NTB

Publisert 18. mai kl. 18:08
Oppdatert 18. mai kl. 18:27

Svenske skiløpere reagerer på «sjøslaget» i Holmenkollen: - Det luktet alkohol og noe søtt ute i sporet

Lytt til saken • 4 minutter

1X

Festen startet tidlig i Holmenkollen lørdag. Ungdommer spydde, falt over ende og snøvlet. Politiet måtte bortvise rundt 40 personer.

Hvor er vi på vei?

Ut mot nyåpnet ølservering på kamp: – Normaliserer drikking

Torsdag åpnet Vålerenga den nye alkoholserveringen. Det skaper sterke reaksjoner, også fra en av klubbens egne.

Notto Tekstil & Solskjerming AS søker
Prosjekt-
selger

Not
Solskje
Pro
se

Salget av alkoholfri drikke fortsetter å øke – går mot rekordår

Stadig flere velger å drikke øl, vin og drinker uten alkohol. Vinmonopolet går mot enda et rekordår for alkoholfri drikke.

[Aleksander Nordengen Brevig](#)
Journalist

Vi rapporterer fra Ekebergsletta

Publisert 5. juli 2024 kl. 05:54

Festivalene følger på

På rockefestivalen Tons of Rock på Ekebergsletta fantes det egne barer som kun solgte alkoholfrie varianter av øl og drinker.

Det var et tilbud som festivaldeltaker Martin Haaker var strålende fornøyd med.

– Jeg drikker ikke alkohol lenger, så da er det alkoholfritt det går i. Da er det helt fantastisk at det finnes slike som dette her som tilbyr litt mer spennende drikke enn mineralvann, sier han.

Martin Haaker kjøpte tre alkoholfrie drinker både til seg selv og andre.

FOTO: ALEKSANDER NORDENGEN BREVIG / NRK

Alkoholforebygging lokalt

”

Jeg var i utgangspunktet skeptisk til enda et forebyggende tiltak da det ble bestemt at Karmøy skulle bli en Av-og-til kommune,
men der tok jeg grundig feil!

Siri Merete Alfheim, SLT-koordinator i Karmøy kommune

Et år med aktiviteter i 67 Av-og-til-kommuner!

Gjennom året engasjerer Av-og-til-kommunene seg på mange ulike måter for å få ut med budskapet om alkoholtillat til befolkningen. Her er noen av mange eksempler fra 2024.

12. november var det Inspirasjonsdag i Holmestrand i forbindelse med videreføring av samarbeidet med Av-og-til. Samarbeidet har blitt en god hjelp for systematisk og planmessig forebyggende arbeid i Holmestrand siden oppstarten i 2020, fortalte Av-og-til-koordinator Monica Skytte Kristoffersen.

I juni fikk nabokommunene Etne og Vindafjord besøk av Marte Sløtten, som har ansvaret for kommunesamarbeidet i sekretariatet. Av-og-til-koordinatorene i de to kommunene inviterte alle helsesykepleiere til fagdag med workshop på temaet barn, foreldre og alkohol.

Fra Fredrikstads skjærgård sendte ordfører Arne Søkkelsten en sommerhilsen til innbyggerne, om viktigheten av å være edru kaptener i det fine sommerværet. Skjærgård: Fredrikstad kommune sin Facebook-side.

På Sarpsborg sin Mangfoldsdag 8. juni samarbeidet Av-og-til-koordinatorene i Sarpsborg og Fredrikstad om stand. "Vi møtte både de som støttet oss og kjente til arbeidet vårt, og de som ikke hadde hørt om Av-og-til tidligere. Bare positive opplevelser!" fortalte Liv-Torill Osland Lunde, Av-og-til-koordinator i Sarpsborg.

Kommunen inngår samarbeid: - Vi kan sammen drive god alkoholforebygging

"Vårt samarbeid med Av-og-til kan gi oss et kunnskap og drahjelp i forebyggende tiltak, spesielt med tanke på situasjoner der alkohol utgjør en risiko for en selv, for barn, familier og for andre", sa ordfører Arnt Einar Bardal i Snåsa kommune på markeringen av at Snåsa har blitt Av-og-til-kommune. Faksimile: Snåsningen, 21. november 2024.

Av-og-til hadde en røkke felles medleutspill med Av-og-til-kommunene. Faksimile: Sandnesposten, 20. august 2024.

Bømlo kommune hadde Av-og-til-stand på kanselidagene 30.-31. august. "Det var mange innom standen, inkludert ordføreren. God dialog med de som besøkte oss og god stemning i strålende sommarvær" sa Av-og-til-koordinator i Bømlo kommune, John Henrik Staveland Sæter.

"Jeg mener dette er en viktig markering og en viktig milepæl i det forebyggende helsearbeidet vi gjør her i kommunen. Vårt samarbeid med Av-og-til er et skritt i riktig retning av en tryggere, sunnere og mer bevisst kommune i forhold til alkohol", uttalte ordfører i Sigdal kommune, Vebjørn A. Seijord i forbindelse med signering av samarbeidsavtale med Av-og-til 15. mai.

Hvilke muligheter ligger i samarbeidet?

- **Omfattende materiell** til bruk på helsestasjon, legekontor, skoler, seniorsentre og andre møteplasser
- **Bistand til å snakke med innbyggerne om alkovett**, enten det er direkte til befolkningen, i tradisjonell presse eller i sosiale medier
- **Kunnskap og informasjon** om alkovett, alkoholforebygging og rusfaglige forhold
- **Deltagelse i nasjonale holdningskampanjer**
- **Rådgivning** i forbindelse med kommunens vurdering av salgs- og skjenkesøknader.
- **Erfaringsutveksling og opplæring** på vår nasjonale 2-dagers konferanse
- **Et nettverk av samarbeidskommuner**, med nyttige sparringspartnere om lokale forhold og mulighet til samarbeid

Av-og-til

Sola
kommune

Godt alkovett i
Sola kommune

Pensjonistforbundet

Av-og-til

Dette må du vite om
alkohol når du
blir eldre

Av-og-til

Ukrainsk

Задумайтесь над тим, скільки
алкоголю Ви вживаєте в
присутності дітей

Ann-Kristin Berge Dahle

Av-og-til-koordinator, Tysvær kommune

Jeg er Av-og-til-koordinator
i Tysvær kommune.

Av.og.til

Tusen takk!

Ta gjerne kontakt!

ragnhild@avogtil.no
avogtil.no